

OPETUSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO OULUN YLIOPISTON VUODEN 2007 TOIMINNASTA

1. TULOKSELLISUUS JA TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Yliopiston taloudellisuus ja tuottavuus ovat kohentuneet edellisestä vuodesta. Valtakunnallisesti tarkastellen tietyt osa-alueet eivät ole riittävällä tasolla.

Maksuperustelain mukaisen liiketaloudellisen maksullisen toiminnan tulot kasvoivat edellisestä vuodesta ja tuottovaatimus saavutettiin. Kannattavuustavoite jäi edellisen vuoden tapaan saavuttamatta. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus kehittyi myönteisesti edellisestä vuodesta ja oli 85 %. Yliopiston omin budjettivaroin katettavaksi jäi 8,6 miljoonaa euroa.

Yliopisto on käynnistänyt yliopistouudistukseen valmistautumisen. Ensivaiheessa keskiössä on ollut johtamisen ammattimaistaminen ja tukipalveluiden matriisiorganisaation kehittäminen. Sopeuttamisohjelman ja toimitilastrategian toimeenpanolla on vahvistettu yliopiston taloudellisia toimintaedellytyksiä. Tätä tukee yliopistossa tapahtunut alueellisen toimipisteverkon kokoaminen. Osana rakenteellista kehittämistä yliopisto on sopinut Pohjois-Suomen kauppatieteellisen yliopistokoulutuksen järjestelyistä Lapin yliopiston kanssa.

1.2. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Yliopiston pyrkimys vahvistaa tutkimustoimintaa yhteistyössä tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa on tarkoituksenmukaista. Yliopisto on vahvistanut tutkijanuramahdollisuuksia toisen ja kolmannen portaan 25 tutkijanviralla. Lisäksi yliopisto on päivittänyt laiteintensiivisten tutkimusalojen infrastruktuureja. Tohtorintutkimosten kokonaismäärä laski edellisen hyvän vuoden jälkeen ja tavoitteen saavuttamisaste on 83 %.

Yliopistolla on ollut käytössä keksintöilmoitusmenettely jo ennen korkeakoulukeksintölain voimaantuloa. Yliopisto on raportoinut kattavasti toimiaan tutkimustulosten hyödyntämisessä. Yliopisto ei ole tarkentanut, kuinka monen keksintöilmoituksen osalta se ottanut itselleen oikeuksia keksintöihin. Yliopisto on rakentanut yhteistyökumppanuudet keskeisten välittäjäorganisaatioiden kanssa tutkimustulosten hyödyntämiseksi.

Yliopisto ei ole kuvannut valmiutta siirtyä yliopistojen sähköiseen hakujärjestelmään ja toteutettavaan yhteishakuun. Yliopisto ei ole myöskään raportoinut samana vuonna tai edellisenä syksynä toisen asteen koulutuksen päättäneiden osuudesta uusista opiskelijoista.

Kehittämistoimista huolimatta yliopiston ylempien korkeakoulututkimosten tavoitteen saavuttamisaste on 87 %. Ongelmallisia koulutusaloja on useita. Vain kasvatustieteellisellä alalla tutkintotavoitteet ylitetään. Tutkimusten suoritus-aika on jonkin verran lyhentynyt. Aineenopettajakoulutuksen tavoitteita ei saavuteta humanistisella eikä luonnontieteellisellä alalla.

Tutkintouudistuksen toteuttamiseksi on meneillään lukuisia toimenpiteitä. Yliopistolla on käytössään laadunvarmistus- ja palautejärjestelmiä opetuksen ja ohjauksen kehittämiseksi. Yliopisto on laajentanut työelämäyhteyksiin liittyviä toimintoja esimerkiksi perustamalla opiskelijoiden kansainvälisen harjoittelun mahdollisuuksia lisäävän alueellisen konsortion ja laajentamalla mentorointitoimintaa.

Kansainvälisessä vaihdossa lähtevien opiskelijoiden määrässä yliopisto ei ole saavuttanut asetettuja tavoitteita. Englanninkielistä opetustarjontaa on lisätty ja yliopisto on menestynyt hyvin FiDiPro-ohjelmassa. Yliopiston ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun yhteistyö kansainvälisen harjoittelun kehittämiseksi on ansiokasta.

Oulun yliopisto on onnistunut nostamaan täydennyskoulutuksen osallistujamäärää. Avoimen yliopiston opiskelijamäärät ovat laskeneet.

Yliopiston tulee huomioida aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus ja kansainvälistymisstrategia omassa strategiatyössään.

Yliopiston tulee arvioida, ovatko sen käyttämät opetuksen ja ohjauksen kehittämistoimet riittäviä ja tarkoituksenmukaisia tutkintotavoitteiden ja aineenopettajakoulutuksen määrällisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Yliopiston tulee raportoida yksityiskohtaisemmin opiskelijavalintojen kehittämisestä, alakohtaisista työelämäyhteyksistä ja harjoittelukäytännöistä.

Yliopiston tulee jatkaa hammaslääketieteen kliinisen harjoittelun hajauttamista terveystaloustieteiden tutkimuskeskukseen.

Yliopiston tulee huolehtia, että siihen palvelussuhteessa olevien tutkijakoululaisten palkkaus on VPJ-järjestelmän mukainen. Osana hyvää henkilöstöpolitiikkaa yliopiston tulee huomioida neliportaisen tutkijanuran kehittäminen.

2. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN ASIANMUKAISUUS

Yliopiston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rakenne noudattaa opetusministeriön mallia tilinpäätöksestä yliopistoille. Yliopiston toimintakertomus sisältää pääosin tilinpäätösmallin mukaiset toteumatiedot ja tunnusluvut. Tunnuslukujen analysointi on niukkaa, eikä vertailua ole tehty suhteessa muihin yliopiston kannalta keskeisiin yliopistoihin. Käytetyt kaaviot ovat havainnollisia. Yliopisto raportoi tutkimustulosten hyödyntämisestä toimintakertomusohjeen mukaisesti.

Tuottavuusohjelman ja rakenteellisen kehittämisen henkilötyövuosivähennysten seurannasta on raportoitu asianmukaisesti ja henkilöstövaikutusten arviointi on mahdollista.

Yliopiston tulee ilmoittaa Valtiontalouden tarkastusviraston lisäksi myös opetusministeriölle 15.8.2008 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tuloksellisuuden laskentatoimensa järjestämiseksi valtion talousarviosta annetun lain 16§:n edellyttämällä tavalla.

3. OPETUSMINISTERIÖN TOIMENPITEET TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Korkeakoulupolitiikan tavoitteet vuosille 2007-2012 on asetettu Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa. Opetusministeriö (OPM) on määritellyt rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat maaliskuussa 2008. Yliopistot voivat tarvittaessa esittää myös vaihtoehtoisia rakenteellisen kehittämisen toimia. Kaikilta yliopistoilta on edellytetty uudet strategiat kevään 2010 tulosneuvotteluihin mennessä. Näiden pohjalta valmistellaan rakenteellisen kehittämisen toimenpideohjelma vuodesta 2010 alkaen. OPM koordinoi myös sektoritutkimuksen rakenteellisen kehittämisen valmistelua. Tavoitteena on vahvistaa sektoritutkimusta ja siihen liittyvää yhteistyötä yliopistojen kanssa.

Yliopistojen taloudellista ja hallinnollista autonomiaa vahvistavaa yliopistolakia valmistellaan. Hallitus on linjannut iltakoulussaan 21.11.2007 uudistuksen peruseriaa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on käsitellyt kolme kertaa uudistuksen taloudellisia reunaehtoja. Tavoitteena on, että OPM lähettää lakiluonnoksen lausuntokierrokselle elokuussa 2008. Lakiesitys Eduskunnalle annetaan kevädistuntokauden 2009 alussa ja lain on tarkoitus astua voimaan 1.8.2009. Kaikkien yliopistojen tulee hyvissä ajoin valmistautua yliopistouudistukseen.

OPM valmistelee lakiesitykseen liittyen yliopistojen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmän uudistamista vuodesta 2010 eteenpäin. Rahoitusmallivalmistelussa korostetaan yliopistojen toiminnan laadun ja vaikuttavuuden merkitystä, strategista kehittämistä ja uusiutumista sekä toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta. OPM jatkaa tulosohjaukseen liittyvää kokonaisvaltaista indikaattoreiden kehittämistä.

Kansallinen innovaatiostrategia valmistuu vuoden 2008 aikana. Sen pohjalta voidaan arvioida, mitä toimenpiteitä se edellyttää tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän perustan muodostavissa yliopistoissa. OPM osallistuu pitkäjänteisen kansallisen tutkimusinfrastruktuuripolitiikan valmisteluun. OPM seuraa korkeakoululeksintöjä koskevan lainsäädännön (369/2006) toimivuutta ja täytäntöönpanoa yliopistoissa. OPM valmistelee vuoden 2008 aikana suositukset korkeakoulupohjaisen yrittäjyyden edistämisestä.

OPM:n johdolla valmistellaan laajapohjaisessa yhteistyössä ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta. Hallitus on päättänyt 23.4.2008 uudistuksen valmistelun periaatelinjaukset ja aikataulun. Yliopistojen tulee kehittää avointa yliopistoa, täydennyskoulutusta ja monimuotoista tutkintoon johtavaa koulutusta työikäisen aikuisväestön osaamistarpeisiin vastaamiseksi.

Yliopistojen tuottavuusohjelman toteuttamista jatketaan aiemmin sovitusti. Tuottavuusohjelman vuosien 2012-2015 lisätoimenpiteet eivät koske yliopistoja.

Vuoden 2008 lopussa valmistuu korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia, jota valmistellaan parhaillaan yhteistyössä korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa. Kansainvälistymisen tavoitteet otetaan huomioon myös valmisteltavassa rahoitusmallissa.

Yliopistojen toiminnan laadun ja laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseksi Korkeakoulujen arviointineuvosto auditoi kaikkien yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmät vuoden 2011 loppuun mennessä. Korkeakoulujen arviointineuvosto arvioi yliopistokeskukset vuoden 2008 aikana. Yliopistokeskusten kehittämisestä päätetään arvioinnin jälkeen.

OPM on siirtänyt tutkijakoulupäätöksenteon Suomen Akatemialle vuoden 2008 alusta alkaen. OPM tukee neliportaisen tutkijanuran kehittämistä rahoitusmallin puitteissa. Tutkimustoimintaan liittyvää tiedonkeruuta vahvistetaan ja systematisoidaan osana KOTA-tietojärjestelmän kokonaiskehittämistä.

OPM on käynnistänyt myös laajemman toimenpidekokonaisuuden, jonka tavoitteena on koko korkeakoululaitoksen tietojärjestelmien uudistaminen. OPM ja Opetushallitus ovat yhteistyössä yliopistojen kanssa valmistelleet siirtymistä yliopistojen sähköiseen hakujärjestelmään ja hakujärjestelmän kautta toteutettavaan valtakunnalliseen yhteishakuun.

LIITTEET

LIITE 1 Määrällisten tavoitteiden toteuma